

Згідно із законом, службою в Державному бюро розслідувань є державною службою особливого характеру, що полягає у професійній діяльності придатних до неї за станом здоров'я і віком громадян України. Працівники Державного бюро розслідувань під час виконання покладених на них обов'язків є представниками влади, діють від імені держави і перебувають під її захистом. Ніхто, за винятком уповноважених посадових осіб у передбачених законами випадках, не має права втручатися в їхню законну діяльність (Резолюція 1549 (2007) Парламентської Асамблеї Ради Європи «Функціонування демократичних інституцій в Україні»: Парламентська Асамблея, Рада Європи; Резолюція, Міжнародний документ від 19.04.2007 № 1549(2007).

У цьому зв'язку, враховуючи вищезазначене, доцільно зробити висновок про те, що особливості проходження служби в Державному бюро розслідувань мають на меті вдосконалити вітчизняну практику, шляхом запровадження європейських методик розслідування злочинів.

***Науковий керівник:** доцент кафедри організації судових, правоохоронних органів та адвокатури Національного університету «Одеська юридична академія», кандидат юридичних наук **Храпенко Олена Олегівна**.*

Шутенко Л. В.

студентка 1-го курсу факультету підготовки слідчих
Інституту кримінальної юстиції
Національного університету «Одеська юридична академія»

ПРАВОВИЙ СТАТУС ДИРЕКТОРА ДЕРЖАВНОГО БЮРО РОЗСЛІДУВАНЬ

Протягом всього часу існування незалежної України виникають пропозиції і сумніви щодо створення Державного бюро розслідувань. Насамперед, створення та формування Державного бюро розслідувань наразі є важливим питанням інституційного забезпечення реформування правоохоронних органів України.

Масштаби поширення корупції продовжують залишатися однією з основних загроз національній безпеці, політичній стабільності та утвердженню верховенства права. Щорічне глобальне дослідження Transparency International засвідчило, що Україна, разом з країнами Східної і Південно Східної Європи та Центральної Азії, сприй-

мається світовим співтовариством як надзвичайно корумпована держава. Минулорічна позиція України у рейтингу корумпованості країн світу та загальні темпи розповсюдження корупції поставили на порядок денний питання щодо необхідності вжиття системних і послідовних заходів, які дозволять вийти з корупційної прірви. Зважаючи на негативну тенденцію поширення корупції в Україні, пріоритетним напрямом державної антикорупційної політики стала кардинальна зміна підходів до протидії корупції, поєднана із удосконаленням національного антикорупційного законодавства та реформуванням правоохоронних органів. Це зумовлено тим, що проведення фундаментальних реформ у державі неможливе за такого рівня поширення корупції, у тому числі в органах державної влади, суду і правоохоронних структурах. (Скулиш Є. Д. Боротьба з організованою злочинністю і корупцією [Електронний ресурс] / Є. Д. Скулиш. — 2013. — Режим доступу : file:///C:/Users/House/Downloads/boz_2013_2_10.pdf).

Відповідно до ст. 1 Закону України «Про Державне бюро розслідувань» Державне бюро розслідувань є центральним органом виконавчої влади, що здійснює правоохоронну діяльність з метою запобігання, виявлення, припинення, розкриття та розслідування злочинів, віднесених до його компетенції. Мета створення даного правоохоронного органу — встановлення справедливості у суспільстві шляхом незалежного та всебічного розслідування злочинів задля притягнення винних до встановленої Законом відповідальності, незважаючи на їхні посади, зв'язки та ресурси.

У 2015 році Верховною Радою України було ухвалено Закон України «Про Державне бюро розслідувань», який визначає правові основи організації та діяльності Державного Бюро розслідувань. А вже 29 лютого 2016 року згідно з постановою Кабінету Міністрів України утворено Державне бюро розслідувань.

Державне бюро розслідувань України має перелік повноважень, які зазначені у статті 6 Закону України «Про Державне бюро розслідувань». До найголовніших повноважень належать такі:

1) брати участь у формуванні та реалізації державної політики у сфері протидії злочинності, вносити відповідні пропозиції на розгляд Кабінету Міністрів України;

2) здійснювати інформаційно-аналітичні заходи щодо встановлення системних причин та умов проявів організованої злочинності та інших видів злочинності, протидію яким віднесено до компетенції Державного бюро розслідувань, вживає заходів до їх усунення;

3) припиняти і розкривати злочини, розслідування яких віднесено до компетенції Державного бюро розслідувань;

4) здійснювати оперативно-розшукову діяльність та досудове розслідування злочинів, віднесених до підслідності Державного бюро розслідувань, на підставах та в порядку, встановлених законом;

5) здійснювати розшук осіб, які переховуються від слідства та суду за злочини, розслідування яких віднесено до підслідності Державного бюро розслідувань.

Державне бюро розслідувань очолює директор, до якого існують певні, досить жорсткі вимоги, які зазначені у статті 10 Закону України «Про Державне бюро розслідувань». Директором Державного бюро розслідувань, першим заступником Директора Державного бюро розслідувань і заступником Директора Державного бюро розслідувань може бути громадянин України, не молодший 35 років, який відповідає наступним вимогам: 1) має вищу юридичну освіту; 2) має стаж роботи в галузі права не менше десяти років (після здобуття вищої юридичної освіти); 3) має досвід роботи на керівних посадах не менше п'яти років; 4) володіє державною мовою; 5) не є членом жодної політичної партії; 6) не є і не був членом організації, забороненої законом або судом; 7) має високі моральні якості та бездоганну репутацію; 8) за станом здоров'я спроможний виконувати відповідні службові обов'язки.

Не може бути призначена на посади Директора Державного бюро розслідувань, першого заступника Директора Державного бюро розслідувань і заступника Директора Державного бюро розслідувань особа, яка підпадає під обмеження, встановлені статтею 15 Закону України «Про Державне бюро розслідувань», а саме: особа, яка визнана за рішенням суду недієздатною або обмежена у цивільній дієздатності; має судимість за вчинення злочину, не погашену або не зняту в установленому законом порядку (крім реабілітованої особи), або протягом останнього року притягувалася до адміністративної відповідальності за вчинення адміністративного правопорушення, пов'язаного з корупцією; особа, яка у разі призначення матиме у прямому підпорядкуванні близьких їй осіб або буде прямо підпорядкована у зв'язку з виконанням повноважень близьким їй особам; особа, що не пройшла спеціальну перевірку.

Директор Державного бюро розслідувань, перший заступник Директора Державного бюро розслідувань і заступник Директора Державного бюро розслідувань призначаються строком на п'ять років. Важливе значення для забезпечення незалежності ДБР має той факт, що одна і та сама особа не може обіймати ці посади більше двох строків підряд.

Також Директор Державного бюро розслідувань має повноваження, зазначені у статті 12 Закону України «Про Державне бюро розслідувань», а саме: 1) несе відповідальність за діяльність Державно-

го бюро розслідувань, зокрема законність здійснюваних Державним бюро розслідувань оперативно-розшукових заходів, досудового розслідування, додержання прав і свобод людини і громадянина; 2) організовує роботу Державного бюро розслідувань, визначає обов'язки першого заступника і заступників Директора Державного бюро розслідувань; 3) координує і контролює діяльність центрального апарату та територіальних органів Державного бюро розслідувань; 4) затверджує структуру та штатну чисельність центрального апарату та територіальних органів Державного бюро розслідувань; 5) вносить на розгляд Президента України подання про відзначення державними нагородами України осіб рядового та начальницького складу, державних службовців та інших працівників Державного бюро розслідувань, а також осіб, які сприяють у виконанні покладених на нього завдань (Про Державне бюро розслідувань: Закон України від 12.10.2015. — [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/794-19>).

На сьогоднішній день директором Державного бюро розслідувань є Труба Роман Михайлович, який переміг у рейтинговому голосуванні, після чого комісія з обрання керівництва Державного бюро розслідувань затвердила подання до уряду щодо офіційного призначення його на посаду. Сподіваємось, що він стане гідним керівником ДБР і зможе організувати роботу ДБР на найвищому рівні.

Слід підсумувати, що утворення Державного бюро розслідувань має велике правове та соціальне значення для суспільства. Створення даного органу говорить про те, що підсвідомо держава прагне перемогти злочинність посадових осіб вищих органів державної влади та правоохоронних органів України. Всупереч важливому значенню даного органу, погляди щодо його створення у правознавців дещо різняться. Це викликано прагненням суспільства до суттєвих змін у правовій сфері держави. Можна зробити висновок, що Державне бюро розслідувань відіграє провідну роль у встановленні справедливості та прозорості діяльності органів державної влади, а також у боротьбі із корупцією високопосадовців.

Науковий керівник:** асистент кафедри організації судових, правоохоронних органів та адвокатури Національного університету «Одеська юридична академія», кандидат юридичних наук **Кісліцина Ірина Олександрівна.